

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Malmö 16 augusti 2019

SKRIVELSE: Jordbruksverkets utkast till förfrågan om tillägg till bilaga I förordning (EG) 889/2008

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Generella kommentarer

Avfall Sverige har inbjudits att delta i Jordbruksverkets referensgrupp inför framtagande av förfrågan om tillägg till bilaga I förordning (EG) 889/2008. *Avfall Sverige bedömer att produkter från biogödselproduktion, med matavfall från livsmedelsbutiker och livsmedelsproduktion, redan faller in under de kategorier gödselmedel och jordförbättringsmedel som anges i bilaga I.*

2. Specifika kommentarer

2.1 Angående begreppen kommunalt avfall samt biologiskt avfall

Definitionsmässigt innefattar definitionen av kommunalt avfall i EUs ramdirektiv om avfall biologiskt avfall eftersom biologiskt avfall innefattas i "blandat avfall och separat insamlat avfall från andra källor som är jämförligt till sin karaktär och sammansättning med avfall från hushåll"¹.

¹ Artikel 1 EU-direktivet 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall.

Angående ”biologiskt avfall” kan det konstateras att Sverige redan gått längre än vad som framgår av ändringsdirektivet till avfallsdirektivet (direktiv 2018/851/EU, ”WFD”) genom att det i många kommuner sedan många år tillbaka samlas in matavfall från butiker för rötning eller kompostering.

Enligt artikel 22.1 2 st. WFD får medlemsstaterna ”tillåta att avfall som har liknande egenskaper i fråga om biologisk nedbrytbarhet och komposterbarhet, som följer relevanta europeiska normer eller eventuella likvärdiga nationella normer för förpackningar vilka kan återvinnas genom kompostering och biologisk nedbrytning, samlas in tillsammans med biologiskt avfall”.

2.2 Angående begreppet butiksavfall och dess avgränsning

I minnesanteckningar från ”Möte om godkända substrat i ekologisk produktion” den 27 mars 2019 (”Minnesanteckningarna”) anges att termen hushållsavfall exkluderar matavfall från butiker. Detta är inte korrekt återgivet. Definitionen av med hushållsavfall jämförligt avfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken innefattar sådant matavfall/livsmedelsbaserat avfall från butiker. Däremot har det i rättspraxis konstaterats att avfall som uppstår som en följd av försäljningsverksamheten i en livsmedelsbutik inte utgör hushållsavfall (jfr MÖD 2012:49) och därmed inte innefattas i det kommunala avfallsansvaret enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

Eftersom EU föreskriver särskilda hanteringskrav för vissa animaliska biprodukter rekommenderar Avfall Sverige i organisationens underlag för avfallsföreskrifter (Rapport 2017:1) att det anges i avfallsföreskrifterna att dessa animaliska biprodukter ska sorteras ut från annat avfall och hur de ska hanteras (se vidare kommentaren till 8 §). Före detta livsmedel är en sådan animalisk biprodukt för vilken det föreskrivs särskilda hanteringskrav. Eftersom före detta livsmedel samtidigt kan utgöra med hushållsavfall jämförligt avfall kan borttransporten av med hushållsavfall jämförligt avfall från livsmedelsbutiker beröras av dessa hanteringskrav.

Matavfall av animaliskt ursprung är undantaget från krav på handelsdokument och märkning av fordon (artikel 21, punkten 4 förordningen 1069/2009/EG), till skillnad för vad som gäller för före detta livsmedel (se nedan). Nationella krav får också tillämpas på behandlingen av matavfall av animaliskt ursprung (artikel 15.2 a) ii) förordningen 1069/2009/EG). Sådana krav har fastställts i bilaga 4, Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Avfallet kan behandlas i en komposterings- och biogasanläggning eller i en förbränningsanläggning.

I begreppet *matavfall av animaliskt ursprung* ingår dock inte sådant matavfall från butik, det är istället klassificerat som *före detta livsmedel* i ABP-förordningarna. En butik kan dock ge upphov till *matavfall av animaliskt ursprung* om butiken till exempel bedriver caféverksamhet där mat passerar ett kök.

I kategori 3 ingår bland annat matavfall av animaliskt ursprung från butiker, avfall från livsmedelsindustrin, slakteriavfall, matavfall m.m. Begreppet matavfall av animaliskt ursprung inbegriper alla typer av matavfall, inklusive använd matolja, från restauranger, storkök och andra typer av kök, inbegripet centralkök och hushållskök.

I Minnesanteckningarna anges att det ska undersökas om butiksavfall och animaliskt avfall kan kategoriseras som kategori 3-material enligt ABP. Avfall Sverige ställer sig frågande till detta uttalande då butiksavfall klassificeras som kategori 3-material i enlighet med ABP-förordningarna.

2.3 Gällande lagstiftning ekologisk produktion

EU har antagit lagstiftning med grundläggande mål och allmänna principer för ekologisk odling och bestämmelser för produktion, märkning och kontroll samt handeln med länder utanför EU.² I kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 anges att "Om växternas näringsbehov inte kan uppfyllas genom de åtgärder som fastställs i artikel 12.1 a, b och c i förordning (EG) nr 834/2007, får endast gödselmedel och jordförbättringsmedel enligt bilaga I till den här förordningen användas i ekologisk produktion (...)"³ I bilaga I finns bland annat följande gödselmedel och jordförbättringsmedel upptagna:

Namn	Beskrivning, krav på sammansättning, villkor för användning
<p><i>Produkter som är sammansatta av eller endast innehåller de material som anges nedan:</i></p>	
<p>Komposterad eller fermenterad blandning av vegetabiliskt material</p>	<p>Produkt från blandning av vegetabiliskt material som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion.</p>
<p>Rötresten från biogasanläggning som innehåller animaliska biprodukter som samrötats med material av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung som förtecknas i denna bilaga</p>	<p>Animaliska biprodukter (inklusive biprodukter från vilda djur) i kategori 3 och mag- och tarminnehåll i kategori 2 (kategori 2 och 3 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 ⁽¹⁾) får inte komma från industrijordbruk.</p> <p>Processerna ska överensstämma med kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 ⁽²⁾. Ska inte appliceras på ätliga delar av grödan.</p>
<p>Produkter eller biprodukter av animaliskt ursprung enligt följande:</p> <p>Blodmjöl</p> <p>Hovmjöl</p> <p>Hornmjöl</p>	<p>(1) Högsta tillåtna halt krom (VI) i mg/kg torrs substans: ej påvisbart.</p> <p>(2) Ska inte appliceras på ätliga delar av grödan.</p>

² Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91.

³ Artikel 3.1, Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll fastställer särskilda regler för ekologisk produktion, märkning och kontroll av de produkter som avses i artikel 1.2 i förordning (EG) nr 834/2007.

Benmjöl eller benmjöl där gelatinet tagits bort	
Fiskmjöl	
Köttmjöl	
Fjäder-, hår- och ”chiquette”-mjöl	
Ull	
Päls (1)	
Hår	
Mejeriprodukter	
Hydrolyserade proteiner (2)	

2.4 Bedömning

Animaliska biprodukter definieras som: ”hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, (...)”.⁴ Det inbegriper bland annat ”Produkter av animaliskt ursprung eller livsmedel som innehåller produkter av animaliskt ursprung, som inte längre är avsedda för användning som livsmedel, antingen av kommersiella skäl eller på grund av tillverkningsproblem eller förpackningsdefekter eller andra defekter (...)”.⁵

De biogödselprodukter som framställs med matavfall från livsmedelsbutiker eller livsmedelsproduktion bör alltså falla in under kategorierna ”Rötresten från biogasanläggning som innehåller animaliska biprodukter som samrötats med material av vegetabiliskt eller animaliskt ursprung som förtecknas i denna bilaga” eller/och ”komposterad eller fermenterad blandning av vegetabiliskt material”. Användning av matavfall från livsmedelsbutiker och livsmedelsproduktion, i produktion av biogödsel för ekologisk produktion, får alltså anses som redan reglerat i bilaga I. Avfall Sverige anser därför att förslaget om tillägg till bilaga I inte är nödvändigt.

⁴ Artikel 3.1, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel (...) (förordning om animaliska biprodukter).

⁵ Artikel 10(f), förordning om animaliska biprodukter.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår cheffjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, eller vår vikarierande rådgivare för biologisk återvinning Teréz Palffy, terez.palffy@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
VD